

**Bruselj, 14. april 2025
(OR. en)**

8008/25

**Medinstitucionalna zadeva:
2025/0086(NLE)**

**AELE 25
RECH 151
ATO 18
MI 213
CH 12**

SPREMNI DOPIS

Pošiljatelj:	za generalno sekretarko Evropske komisije: direktorica Martine DEPREZ
Datum prejema:	9. april 2025
Prejemnik:	Thérèse BLANCHET, generalna sekretarka Sveta Evropske unije
Št. dok. Kom.:	COM(2025) 159 final
Zadeva:	Priporočilo SKLEP SVETA o odobritvi sklenitve, s strani Evropske komisije, Sporazuma med Evropsko unijo in Evropsko skupnostjo za atomsko energijo na eni strani ter Švicarsko konfederacijo na drugi strani o sodelovanju Švicarske konfederacije v programih Unije

Delegacije prejmejo priloženi dokument COM(2025) 159 final.

Priloga: COM(2025) 159 final

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 9.4.2025
COM(2025) 159 final

Priporočilo

SKLEP SVETA

o odobritvi sklenitve, s strani Evropske komisije, Sporazuma med Evropsko unijo in Evropsko skupnostjo za atomsko energijo na eni strani ter Švicarsko konfederacijo na drugi strani o sodelovanju Švicarske konfederacije v programih Unije

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

1. OZADJE PREDLOGA

• Razlogi za predlog in njegovi cilji

EU in Švica sta tesno povezani z gospodarskega, zgodovinskega, kulturnega, družbenega in političnega vidika. EU je največja trgovinska partnerica Švice, Švica pa je četrta največja trgovinska partnerica EU. V Švici živi več kot 1,5 milijona državljanov EU, v EU pa živi malo manj kot 450 000 državljanov Švice. Vsak dan nekaj sto tisoč obmejnih delavcev prečka mejo med EU in Švico v obe smeri.

EU in Švica sta povezani z več dvostranskimi sporazumi. Švica prek sporazumov o prostem pretoku oseb, kopenskem prometu, zračnem prometu, trgovini s kmetijskimi proizvodi in vzajemnem priznavanju ugotavljanja skladnosti sodeluje na notranjem trgu EU¹. S Sporazumom med Evropsko unijo, Evropsko skupnostjo in Švicarsko konfederacijo o pridružitvi Švicarske konfederacije k izvajanju, uporabi in razvoju schengenskega pravnega reda je Švica postala tudi pridružena schengenska država. Med pandemijo COVID-19 se je sodelovanje med EU in Švico glede čezmejne ogroženosti zdravja povečalo.

Švica je tradicionalno močna partnerica na področju raziskav in inovacij. Z Evropsko unijo je sodelovala pri številnih programih financiranja Unije, osredotočenih zlasti na raziskave, inovacije in izobraževanje. Švicarske univerze in zasebni sektor so od leta 1987 dejavno sodelovali v okvirnih programih EU za raziskave in inovacije. Istega leta je začel veljati prvi dvostranski sporazum o znanstvenem in tehnološkem sodelovanju. Švica je še naprej močno vpeta v različne evropske pobude, vključno z Evropsko organizacijo za jedrske raziskave (CERN), Evropsko vesoljsko agencijo, evropskim sodelovanjem v znanosti in tehnologiji (COST) ter Eureko. V obdobju 2014–2020 je bila povezana tudi s programom Euratoma za raziskave in usposabljanje ter sodelovala pri dejavnostih, povezanih z Evropskim skupnim podjetjem za ITER in razvoj fuzijske energije med letoma 2014 in 2020 na podlagi sporazuma o pridružitvi programu Obzorje 2020 in Euratomu². Poleg tega je bila Švica prej članica programa EU Erasmus³.

Čeprav imata EU in Švica tesne odnose, jih tudi ovira več dolgotrajnih strukturnih težav. Za rešitev teh težav sta EU in Švica med letoma 2014 in 2021 opravili pogajanja o institucionalnem okvirnem sporazumu. Institucionalni okvirni sporazum bi zagotovil tudi okvir upravljanja za dodatne sporazume na področjih, povezanih z notranjim trgov, na katerih sodeluje Švica, vključno s sporazumi, za katere je Svet odobril pogajanja, zlasti o varnosti hrane (2003 in 2008) in električni energiji (2006). Poleg tega bi zagotovil okvir upravljanja za sporazum o zdravju, za katerega je Svet odobril pogajanja leta 2008.

Pogajalci so novembra 2018 dosegli dogovor o osnutku besedila institucionalnega okvirnega sporazuma na tehnični ravni. Ker je zvezni svet zavrnil potrditev osnutka besedila, so se

¹ Sporazum o zračnem prometu, sporazum o železniškem in cestnem prevozu potnikov in blaga, sporazum o prostem pretoku oseb, sporazum o vzajemnem priznavanju ugotavljanja skladnosti, sporazum o trgovini s kmetijskimi proizvodi, vsi podpisani 21. junija 1999 (UL L 114, 30.4.2002, str. 1).

² Sporazum med Evropsko unijo in Evropsko skupnostjo za atomsko energijo ter Švicarsko konfederacijo o znanstvenem in tehnološkem sodelovanju, ki Švicarsko konfederacijo pridružuje okvirnemu programu za raziskave in inovacije Obzorje 2020 ter programu za raziskave in usposabljanje Evropske skupnosti za atomsko energijo, ki dopolnjuje Obzorje 2020, ter ureja sodelovanje Švicarske konfederacije v dejavnostih ITER, ki jih izvaja Fuzija za energijo (UL L 370, 30.12.2014, str. 3).

³ Sporazum med Evropsko gospodarsko skupnostjo in Švicarsko konfederacijo o sodelovanju na področju izobraževanja in usposabljanja v okviru programa Erasmus (UL L 332, 3.12.1991, str. 52).

pogajanja o drugih sporazumih ustavila, saj sta Svet v svojih sklepih z dne 19. februarja 2019 in Evropski parlament v svojem priporočilu z dne 26. marca 2019 sklenitev novih sporazumov o dostopu do notranjega trga ali izboljšanih pogojev v okviru obstoječih sporazumov pogojila s sklenitvijo institucionalnega okvirnega sporazuma. Švicarski zvezni svet se je 26. maja 2021 kljub nadaljnjim poskusom poiskati rešitev odločil, da enostransko prekine pogajanja o institucionalnem okvirnem sporazumu. Z enostransko odločitvijo Švice se je začasno ustavilo dvostransko sodelovanje na področju raziskav, inovacij in izobraževanja.

Po prekinitvi pogajanj o institucionalnem okvirnem sporazumu sta Evropska komisija in Švica marca 2022 začeli predhodne pogovore o svojih prihodnjih odnosih. Ti pogovori so privedli do skupnega dogovora, ki je odražal politično razumevanje obeh strani glede nadaljnjih korakov za prihodnja pogajanja ter opredelil sestavne dele in parametre širšega pogajalskega svežnja ter cilje za kompromis in rešitve v zvezi s ključnimi institucionalnimi in sektorskimi točkami. Raziskovalni proces je potrdil velik interes obeh strani za oživitve njunega sodelovanja na področju raziskav, inovacij in izobraževanja. V zvezi s tem je bila v skupnem dogovoru potrjena namera, da se v okviru širšega svežnja vzpostavi pravni okvir, ki bo Švici omogočil sodelovanje v sedanjem večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027 in poznejših generacijah programov Unije, vključno z okvirnimi programi za raziskave in inovacije ter programoma Digitalna Evropa in Erasmus+. Poleg tega je bila v skupnem dogovoru potrjena namera obeh strani, da ponovno začneta pogajanja o izvajanju obstoječega sporazuma o GNSS med EU in Švico (Galileo in EGNOS) ter začneta razprave o sodelovanju Švice v komponenti Copernicus vesoljskega programa EU.

Skupni dogovor sta Švicarski zvezni svet in Evropska komisija potrdila novembra 2023. Obe strani sta se zavezali, da ga bosta uporabili kot podlago v prizadevanjih za svoja pogajalska mandata, in izrazili namero, da se pogajanja zaključijo v letu 2024.

Zato je Komisija 20. decembra 2023 sprejela priporočilo za sklep Sveta o odobritvi pogajanj o širšem svežnju ukrepov, določenih in opredeljenih med predhodnimi pogovori. Splošni cilj teh pogajanj je bil posodobiti in okrepiti dvostranske odnose med EU in Švico, zagotoviti pošteno konkurenco med podjetji iz EU in Švice, ki delujejo na notranjem trgu, ter zaščititi pravice državljanov EU v Švici, vključno s preprečevanjem diskriminacije med državljani različnih držav članic. To bi državljanom, podjetjem in raziskovalcem na obeh straneh omogočilo, da v celoti izkoristijo geografsko bližino, skupne vrednote in gospodarske vezi med EU in Švico. Hkrati je Švicarski zvezni svet opravil ustrezno pripravljalno delo na švicarski strani. Po zaključku ustreznih postopkov v Švici je Svet Evropske unije 12. marca 2024 sprejel sklep, s katerim je Komisijo pooblastil za začetek pogajanj o širšem svežnju ukrepov, skupaj s podrobnimi pogajalskimi smernicami.

V pogajalskih smernicah je bilo potrjeno, da bi se morala Komisija v okviru svežnja pogajati o samostojnem sporazumu, v katerem bi bili določeni splošni pogoji za sodelovanje Švice v programih Unije. Ta sporazum bi moral zagotoviti pravično ravnotežje med prispevki Švice in koristmi, ki izhajajo iz sodelovanja v teh programih, ter določiti pogoje za sodelovanje, vključno z izračunom finančnih prispevkov za vsakega od teh programov in njihovih upravnih stroškov. Protokoli za pridružitve Švice posebnim programom Unije bi morali za vsako generacijo programov določati seznam programov, v katerih sodeluje Švica. V skladu s pogajalskimi smernicami bi moral sporazum omogočati tudi možnost prihodnje pridružitve Švice drugim programom Unije s protokolom ali protokoli, ki bi jih po poenostavljenem postopku sprejel skupni odbor, ustanovljen na podlagi Sporazuma.

Pogajanja o širšem svežnju sta 18. marca 2024 začeli predsednica Evropske komisije Ursula von der Leyen in takratna predsednica Švicarske konfederacije Viola Amherd. Komisija je pogajanja opravila v posvetovanju s Svetom, vključno s Svetom za splošne zadeve, in Delovno skupino za Efto, ki jo je Svet imenoval za posebni odbor za pogajanja s Švico. Ustrezno je bila upoštevana resolucija Evropskega parlamenta z dne 4. oktobra 2023, Komisija pa je Evropski parlament ustrezno obveščala o pogajalskem procesu v skladu s členom 218(10) Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU).

Po devetih mesecih intenzivnih pogajanj sta predsednici von der Leyen in Amherd 20. decembra 2024 napovedali uspešen zaključek razprav o vseh elementih širšega svežnja. Širši sveženj vključuje posodobitev petih sporazumov, ki Švici že omogočajo dostop do notranjega trga EU⁴; nov sporazum o varnosti hrane, ki bo vzpostavil skupno območje varnosti hrane in zajemal vse razsežnosti prehranske verige; nov sporazum o zdravju, ki bo Švici omogočil sodelovanje v mehanizmi in organih EU, ki obravnavajo resne čezmejne grožnje za zdravje, zlasti v Evropskem centru za preprečevanje in obvladovanje bolezni ter sistemu zgodnjega obveščanja in odzivanja; nov sporazum o električni energiji, ki bo Švici omogočil sodelovanje na notranjem trgu EU z električno energijo; nov sporazum o stalnem in pravičnem finančnem prispevku Švice h gospodarski in socialni koheziji v Uniji, ki odraža raven partnerstva in sodelovanja med pogodbenicama, ter nov sporazum, ki bo Švici omogočil sodelovanje v več programih Unije, odprtih za pridružitve tretjih držav, in sicer v programu Obzorje Evropa, programu Euratoma za raziskave in usposabljanje, programu ITER/F4E (Fuzija za energijo), programu Digitalna Evropa, programu Erasmus+ in programu EU za zdravje, katerega cilj je dopolniti sodelovanje, vzpostavljeno v sporazumu o zdravju med EU in Švico, o katerem sta se obe partnerici pogajali v okviru istega širšega svežnja. Poleg zgoraj navedenih elementov širši sveženj vključuje tudi ločen protokol o parlamentarnem sodelovanju.

Čeprav je Sporazum o sodelovanju Švice v programih Unije (Sporazum med Evropsko unijo in Evropsko skupnostjo za atomsko energijo na eni strani ter Švicarsko konfederacijo na drugi strani o sodelovanju Švicarske konfederacije v programih Unije (v nadaljnjem besedilu: Sporazum)) sestavni del širšega svežnja, o katerem sta se partnerici dogovorili leta 2024, se je Komisija odločila, da pospeši priporočilo za odobritev sklenitve Sporazuma, da bi se ta začel začasno uporabljati – v skladu s členom 18, če bo podpisan pred 15. novembrom 2025 – z učinkom od 1. januarja 2025. Hkrati podpis in začasna uporaba Sporazuma pred njegovo sklenitvijo ne vplivata na pristop širšega svežnja, ki je bil vzpostavljen s skupnim dogovorom in potrjen v pogajalskih smernicah Sveta, saj Sporazum o sodelovanju Švice v programih Unije vključuje samoderogacijsko klavzulo, ki določa, da začasna uporaba Sporazuma preneha, če Švica ne zaključi postopkov, potrebnih za začetek veljavnosti svežnja do konca leta 2028. Poleg tega je sklenitev Sporazuma predvidena kot del širšega svežnja, ki zajema druge ključne sporazume, ki so bili predmet pogajanj leta 2024.

Ker Sporazum zajema sodelovanje Švice v programih Unije v skladu s Pogodbo o delovanju Evropske unije, je temu priporočilu priložen predlog za podpis in začasno uporabo Sporazuma v zvezi z zadevami, ki spadajo na področje uporabe navedene pogodbe.

- **Skladnost z veljavnimi predpisi s področja zadevne politike**

Vsebinsko je Sporazum o sodelovanju Švice v programih Unije podoben drugim sporazumom, ki jih je Evropska unija v preteklih letih sklenila s partnericami, kot so

⁴ Sporazum o zračnem prometu, sporazum o železniškem in cestnem prevozu potnikov in blaga, sporazum o prostem pretoku oseb, sporazum o vzajemnem priznavanju ugotavljanja skladnosti, sporazum o trgovini s kmetijskimi proizvodi, vsi podpisani 21. junija 1999 (UL L 114, 30.4.2002, str. 1).

Združeno kraljestvo, Nova Zelandija in Kanada, in je zato skladen s politiko Unije na tem področju.

- **Skladnost z drugimi politikami Unije**

Sporazum, ki je del širšega svežnja sporazumov med EU in Švico, v celoti spoštuje Pogodbi ter ohranja celovitost in avtonomijo pravnega reda Unije. Uveljavlja vrednote, cilje in interese Unije ter zagotavlja doslednost, učinkovitost in kontinuiteto njenih politik in ukrepov.

Pri sodelovanju Švice v programih Unije se bodo v celoti spoštovali temeljni akti, ki opredeljujejo programe, in veljavne uredbe Unije v zvezi s finančnim poslovanjem, kot je finančna uredba.

2. PRAVNA PODLAGA

Člen 101 Pogodbe Euratom zagotavlja posebno pravno podlago za pogajanja in sklenitev mednarodnih sporazumov s tretjimi državami, ki vključujejo obveznosti Evropske skupnosti za atomsko energijo. Zato je posebna pravna podlaga za sklenitev Sporazuma v zvezi z zadevami, ki spadajo v pristojnost Evropske skupnosti za atomsko energijo, drugi odstavek člena 101 Pogodbe Euratom.

3. REZULTATI NAKNADNIH OCEN, POSVETOVANJ Z DELEŽNIKI IN OCEN UČINKA

- **Naknadne ocene/preverjanja primernosti obstoječe zakonodaje**

n. r.

- **Posvetovanja z deležniki**

n. r.

- **Zbiranje in uporaba strokovnih mnenj**

n. r.

- **Ocena učinka**

n. r.

- **Primernost in poenostavitev ureditve**

n. r.

- **Temeljne pravice**

n. r.

4. PRORAČUNSKÉ POSLEDICE

V oceni finančnih posledic zakonodajnega predloga, priloženi temu priporočilu, so navedene okvirne proračunske posledice.

5. DRUGI ELEMENTI

- **Načrti za izvedbo ter ureditev spremljanja, ocenjevanja in poročanja**

n. r.

- **Obrazložitveni dokumenti (za direktive)**

n. r.

- **Natančnejša pojasnitev posameznih določb predloga**

Sporazum določa pravni okvir za sodelovanje Švice v programih Unije, s čimer zagotavlja pravično ravnotežje glede prispevkov in koristi. Prav tako zagotavlja, da Švica nima pristojnosti odločanja v zvezi s programi, v katerih sodeluje.

Sporazum določa pogoje za izračun finančnih prispevkov za posamezne programe in njihove upravne stroške ter zagotavlja pravico Unije, da zagotovi dobro finančno poslovanje in zaščiti svoje finančne interese.

Sporazum določa tudi druge pogoje za sodelovanje v programih Unije, kot so določbe o mobilnosti oseb, ki sodelujejo pri izvajanju teh programov. Sporazum vključuje pogoje za začasno prekinitev sodelovanja Švice v programih Unije in odpoved Sporazuma. Vključuje tudi določbe, ki zagotavljajo, da ti primeri ne bodo vplivali na pravne obveznosti, sklenjene s švicarskimi subjekti.

Sporazum določa začasno uporabo z retroaktivnim učinkom od 1. januarja 2025, če bo podpisan pred 15. novembrom 2025, s ciljem, da se sodelovanje na področjih, ki jih zajema Sporazum, začne na datum, določen za vsak program.

Protokol I zajema sodelovanje Švice v programu Euratoma za raziskave in usposabljanje, ki dopolnjuje program Obzorje Evropa, od 1. januarja 2025. Protokol I zajema tudi sodelovanje v programu Obzorje Evropa, programu Digitalna Evropa in programu Erasmus+.

Program Euratoma za raziskave in usposabljanje (2021–2025)⁵ je dopolnilni program financiranja programa Obzorje Evropa, ki zajema jedrske raziskave in inovacije. Uporablja enake instrumente in pravila za sodelovanje kot program Obzorje Evropa. Protokol vključuje tudi določbo o podaljšanju njegove uporabe na naslednika programa Euratoma za obdobje 2026–2027 pod enakimi pogoji.

Protokol poleg posebnih pogojev za sodelovanje v obeh raziskovalnih programih vključuje tudi klavzule o vzajemnosti in odprti znanosti. Poleg tega določa mehanizem prilagajanja in mehanizem samodejnega popravka, ki se uporabljata za program Obzorje Evropa. Kar zadeva sodelovanje Švice v programu Euratom, Protokol določa, da se mehanizem prilagajanja in mehanizem samodejnega popravka ne uporabljata, medtem ko bo razdelitveni ključ, ki se bo uporabljal v letih 2025, 2026 in 2027 za izračun operativnega prispevka za sodelovanje v programu Euratom, znašal 95,4 % razdelitvenega ključa, opredeljenega v Sporazumu.

Protokol II določa sodelovanje Švice v Evropskem skupnem podjetju za ITER in razvoj fuzijske energije Švica bo kot pridružena tretja država v programu Euratoma za raziskave in usposabljanje sodelovala kot članica F4E od 1. januarja 2026 in do konca trajanja F4E. Zaradi članstva Švice v F4E so švicarski subjekti upravičeni do konkuriranja v postopkih javnega naročanja F4E in ITER, kar vključuje sodelovanje v upravljanju F4E.

⁵ Uredba Sveta (Euratom) 2021/765 z dne 10. maja 2021 o vzpostavitvi Programa za raziskave in usposabljanje Evropske skupnosti za atomsko energijo za obdobje 2021–2025, ki dopolnjuje okvirni program za raziskave in inovacije Obzorje Evropa, ter razveljavitvi Uredbe (Euratom) 2018/1563 (UL L 167I, 12.5.2021, str. 81).

Besedilo Sporazuma se predloži Svetu skupaj s tem priporočilom.

SKLEP SVETA

o odobritvi sklenitve, s strani Evropske komisije, Sporazuma med Evropsko unijo in Evropsko skupnostjo za atomsko energijo na eni strani ter Švicarsko konfederacijo na drugi strani o sodelovanju Švicarske konfederacije v programih Unije

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti za atomsko energijo in zlasti drugega odstavka člena 101 Pogodbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Svet je 12. marca 2024 pooblastil Komisijo, da začne pogajanja s Švicarsko konfederacijo o širšem svežnju ukrepov v zvezi z dvostranskimi odnosi s Švicarsko konfederacijo, ki vsebuje institucionalne določbe in določbe o državni pomoči ter, kjer je ustrezno, posebne prilagoditve sporazumov med Evropsko unijo in Švicarsko konfederacijo na področjih, povezanih z notranjim trgov, sporazuma o sodelovanju Švice v programih Unije in sporazuma, ki je podlaga za stalni prispevek Švice k zmanjšanju gospodarskih in socialnih razlik med regijami¹. Svet je Komisijo tudi pooblastil, da začne pogajanja s Švicarsko konfederacijo o novih sporazumih o električni energiji, zdravju in varnosti hrane, o sodelovanju Švice v agencijah Evropske unije za vesoljski program in železnice ter o spremembi Sporazuma med Evropsko skupnostjo in Švicarsko konfederacijo o zračnem prometu, da se omogoči kabotaža.
- (2) Komisija je v imenu Unije s pogajanjem dosegla širok sveženj sporazumov, ki vključuje Sporazum med Evropsko unijo in Evropsko skupnostjo za atomsko energijo na eni strani ter Švicarsko konfederacijo na drugi strani, o sodelovanju Švicarske konfederacije v programih Unije (v nadaljnjem besedilu: Sporazum) ter protokole o institucionalnih določbah, določbah o državni pomoči in določbah o spremembi za sporazume med Evropsko skupnostjo in Švicarsko konfederacijo na področjih, povezanih z notranjim trgov, na katerih sodeluje Švica, Sporazum med Evropsko unijo in Švicarsko konfederacijo o rednem finančnem prispevku Švice za zmanjšanje gospodarskih in socialnih razlik v Evropski uniji, Sporazum med Evropsko unijo in Švicarsko konfederacijo o zdravju, Sporazum med Evropsko unijo in Švicarsko konfederacijo o električni energiji, Protokol k Sporazumu med Evropsko skupnostjo in Švicarsko konfederacijo o trgovini s kmetijskimi proizvodi, ki vzpostavlja skupno območje varnosti hrane, ter Sporazum med Evropsko unijo in Švicarsko konfederacijo o pogojih za sodelovanje Švicarske konfederacije v Agenciji Evropske unije za vesoljski program.

¹ Sklep Sveta (EU, Euratom) 2024/995 z dne 12. marca 2024 o pooblastilu za začetek pogajanj s Švicarsko konfederacijo o institucionalnih določbah v sporazumih med Evropsko unijo in Švicarsko konfederacijo, povezanih z notranjim trgov, o sporazumu o sodelovanju Švicarske konfederacije v programih Unije in o sporazumu, ki je podlaga za stalni prispevek Švicarske konfederacije h koheziji Unije (UL L, 2024/995, 26.3.2024).

- (3) Sporazum zajema zadeve, ki so v pristojnosti Evropske skupnosti za atomsko energijo (v nadaljnjem besedilu: Skupnost), in sicer pridružitve programu Euratoma za raziskave in usposabljanje ter Evropskemu skupnemu podjetju za ITER. Sporazum bi bilo zato treba skleniti v imenu Skupnosti glede zadev, ki spadajo v okvir Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti za atomsko energijo (v nadaljnjem besedilu: Pogodba Euratom).
- (4) Sklenitev Sporazuma glede zadev, ki spadajo v okvir Pogodbe Euratom, s strani Komisije v imenu Evropske skupnosti za atomsko energijo bi bilo treba odobriti. Sporazum bi bilo treba skleniti hkrati z drugimi elementi svežnja in kot njegov sestavni del.
- (5) Da bi povečali obseg sodelovanja, Sporazum določa, da ga pogodbenici v skladu s svojimi notranjimi postopki in zakonodajo začasno uporabljata od 1. januarja 2025, razen če je datum podpisa po 15. novembru 2025 – v tem primeru pogodbenici Sporazum uporabljata začasno od 1. januarja 2026.
- (6) Skupnost bi zato morala začasno uporabljati Sporazum glede zadev, ki spadajo v okvir Pogodbe Euratom.
- (7) Začasna uporaba bi morala biti časovno omejena, kot je določeno v Sporazumu, in prenehati najpozneje 31. decembra 2028, če Švica do navedenega datuma ne zaključi svojih notranjih postopkov, potrebnih za začetek veljavnosti več sporazumov, vključenih v širši sveženj.
- (8) Podpis, začasna uporaba in sklenitev Sporazuma v zvezi z zadevami, ki spadajo na področje uporabe Pogodbe o delovanju Evropske unije, so v skladu z navedeno pogodbo predmet ločenega postopka –

SPREJEL NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Sklenitev, s strani Komisije v imenu Evropske skupnosti za atomsko energijo, Sporazuma med Evropsko unijo in Evropsko skupnostjo za atomsko energijo na eni strani ter Švicarsko konfederacijo na drugi strani o sodelovanju Švicarske konfederacije v programih Unije, vključno z njegovimi določbami o začasni uporabi, se odobri v zvezi z zadevami, ki spadajo v okvir Pogodbe Euratom².

Člen 2

Pred sklenitvijo se Sporazum podpiše v zvezi z zadevami, ki spadajo v okvir Pogodbe Euratom, in se ob upoštevanju vzajemnosti začasno uporablja v skladu s členom 18 Sporazuma³.

² Besedilo Sporazuma je objavljeno v UL L, [...].

³ Datum, od katerega se bo Sporazum začasno uporabljal, bo objavljen v *Uradnem listu Evropske unije*.

Člen 3

Ta sklep začne veljati na dan sprejetja.

V Bruslju,

*Za Svet
predsednik*

OCENA FINANČNIH POSLEDIC ZAKONODAJNEGA PREDLOGA
„PRIHODKI“ – ZA PREDLOGE, KI IMAJO POSLEDICE ZA PRIHODKOVNO
STRAN PRORAČUNA

1. NASLOV PREDLOGA

Priporočilo za sklep Sveta o odobritvi sklenitve, s strani Evropske komisije, Sporazuma med Evropsko unijo in Evropsko skupnostjo za atomsko energijo na eni strani ter Švico na drugi strani o sodelovanju Švicarske konfederacije v programih Unije (sodelovanje v dejavnostih Evropskega skupnega podjetja za ITER in razvoj fuzijske energije) ter v programu Euratom (program za raziskave in usposabljanje Evropske skupnosti za atomsko energijo)

2. PRORAČUNSKE VRSTICE

Prihodkovna proračunska vrstica (poglavje/člen/postavka): 6 0 1 2 — Mednarodni termonuklearni poskusni reaktor (ITER) – Namenski prejemki

Znesek za zadevno leto, določen v proračunu:

(samo v primeru namenskih prejemkov):

Prihodki bodo dodeljeni naslednji odhodkovni vrstici (poglavje/člen/postavka):

Celotni člen 01 04 01

Celotni člen 01 01 03 (01 01 03 01, 01 01 03 02, 01 01 03 03)

Proračunska vrstica 20 XX – Upravni odhodki Evropske komisije

Prihodkovna proračunska vrstica (poglavje/člen/postavka): 6 0 1 0 – **Euratom** – namenski prejemki

Znesek za zadevno leto, določen v proračunu:

(samo v primeru namenskih prejemkov):

Prihodki bodo dodeljeni naslednji odhodkovni vrstici (poglavje/člen/postavka):

Celotni člen 01 01 02 (01 01 02 01, 01 01 02 02, 01 01 02 03, 01 01 02 11, 01 01 02 12, 01 01 02 13)

Člen 01 03 01

Člen 01 03 02

Člen 01 03 03

Proračunska vrstica 20 XX – Upravni odhodki Evropske komisije

3. FINANČNE POSLEDICE¹

- ☐ Predlog nima finančnih posledic.
- ☐ Predlog nima finančnih posledic za odhodke, ima pa finančne posledice za prihodke.
- ☒ Predlog ima finančne posledice za namenske prejemke.

¹ Vsi podatki za leti 2026 in 2027, navedeni v tem oddelku, so okvirni in ustrezajo najnovejšim razpoložljivim ocenam.

Njihov učinek je naslednji:

v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

Prihodkovna proračunska vrstica	Posledice za prihodke	XX mesecev od d. mmmmm yyyy (po potrebi)	2025
6 0 1 2	n. r.		n. r.

v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

Stanje po ukrepu			
Prihodkovna proračunska vrstica	2025	2026	2027
6 0 1 2	n. r.	40,371	31,707

v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

Odhodkovna proračunska vrstica	2025	2026	2027
Členi 01 04 01 01 01 03	n. r.	39,195	30,488
20 XX	n. r.	1,176	1,219

v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

Prihodkovna proračunska vrstica	Posledice za prihodke	XX mesecev od d. mmmmm yyyy (po potrebi)	2025
6 0 1 0	42,046	36 mesecev od 1. januarja 2025	13,566

v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

Stanje po ukrepu			
Prihodkovna proračunska vrstica	2025	2026	2027
6 0 1 0	13,566	13,915	14,564

v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

Odhodkovna proračunska vrstica	2025	2026	2027
Členi 01 01 02; 01 03 01; 01 03 02; 01 03 03;	13,236	13,510	14,004
20 XX	0,331	0,405	0,560

4. UKREPI PROTI GOLJUFIJAM

Člen 325 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) določa, da Komisija preprečuje goljufije in vsa druga nezakonita dejanja, ki škodijo finančnim interesom Unije. Preprečevanje in odkrivanje goljufij je zato splošna obveznost vseh služb Komisije v okviru njihovih vsakodnevnih dejavnosti v zvezi z uporabo virov.

Kakršne koli goljufije ali nepravilnosti v zvezi s sredstvi EU imajo posebno negativne posledice za ugled Komisije in izvajanje politik EU. Sedanja strategija Komisije za boj proti goljufijam (COM(2019) 196) je bila sprejeta 29. aprila 2019 in je nadomestila strategijo iz leta 2011. V tem dokumentu o politiki so določene prednostne naloge Komisije na področju boja proti goljufijam ob upoštevanju večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027. Glavna cilja strategije iz leta 2019 sta (1) „[n]adalje izboljšati razumevanje vzorcev goljufij, profilov goljufov in sistemskih ranljivosti v zvezi z goljufijami, ki škodijo proračunu EU“, (zbiranje in analiza podatkov) ter (2) „[o]ptimizirati usklajevanje, sodelovanje in poteke dela za boj proti goljufijam, zlasti med službami Komisije in izvajalskimi agencijam“ (usklajevanje, sodelovanje in postopki). Strategijo spremlja akcijski načrt, ki je bil revidiran julija 2023 in katerega namen je, kot je bil namen njegovega predhodnika, okrepiti vse dele cikla boja proti goljufijam: preprečevanje, odkrivanje, preiskovanje in odpravljanje.

Vodilna načela in ciljni standardi strategije Komisije za boj proti goljufijam iz leta 2019 so:

- ničelna toleranca do goljufij;
- boj proti goljufijam kot sestavni del notranje kontrole;
- stroškovna učinkovitost kontrol;
- poklicna integriteta in usposobljenost osebja EU;
- preglednost porabe sredstev EU;
- preprečevanje goljufij, zlasti zaščita programov porabe pred goljufijami;
- učinkovite preiskovalne zmogljivosti in hitra izmenjava informacij;
- hitra odprava (vključno z izterjavo sredstev, pridobljenih s poneverbo, in sodnimi/upravnimi sankcijami);
- dobro sodelovanje med notranjimi in zunanjimi akterji, zlasti med EU in odgovornimi nacionalnimi organi ter med službami vseh zadevnih institucij in organov EU;

- učinkovito notranje in zunanje komuniciranje o boju proti goljufijam.

Členi 11 do 14 Sporazuma vsebujejo podrobne določbe o dobrem finančnem poslovanju, ki vključujejo tudi ukrepe za boj proti goljufijam. Te ukrepe je treba uporabljati horizontalno, da se zagotovi zaščita finančnih interesov EU v vseh programih ali dejavnostih Unije, zajetih v morebitnih prihodnjih protokolih, ki jih lahko sprejme skupni odbor na podlagi sporazuma za pridružitve Švicarske konfederacije številnim programom ali dejavnostim Unije. Uporabljajo se tudi za protokole, saj so protokoli in priloge njihov sestavni del.

Zlasti člena 11 in 12 Sporazuma določata potrebne podrobnosti in postopke ter omogočata brežhibno izvajanje nalog s strani organov, da se zavarujejo finančni interesi EU (Evropska komisija ali druge osebe, ki jih pooblasti Evropska komisija, vključno z Evropskim uradom za boj proti goljufijam (OLAF), Evropskim računskim sodiščem in Evropskim javnim tožilstvom (EJT)). Načelo med celotnim izvajanjem programov ali dejavnosti, zajetih s protokoli k Sporazumu, ostaja enako: finančne interese EU je treba zaščititi s sorazmernimi ukrepi, vključno z ukrepi v zvezi s preprečevanjem, odkrivanjem, odpravljanjem in preiskovanjem nepravilnosti, tudi goljufij, z izterjavo izgubljenih, neupravičeno izplačanih ali nepravilno porabljenih sredstev ter po potrebi z naložitvijo upravnih sankcij.

V skladu s finančno uredbo mora vsaka oseba ali subjekt, ki prejema sredstva Unije, v celoti sodelovati pri zaščiti finančnih interesov Unije, Komisiji, uradu OLAF in Računskemu sodišču podeliti potrebne pravice in dostop ter zagotoviti, da vse tretje osebe, ki so vključene v izvrševanje sredstev Unije, podelijo enakovredne pravice. Kot je izrecno določeno v členu 11(4) Sporazuma, se lahko pregledi in revizije izvajajo tudi po začasni prekinitvi uporabe protokola, prenehanju uporabe ali odpovedi Sporazuma.

Sporazum zagotavlja možnost, da urad OLAF na ozemlju Švicarske konfederacije izvaja upravne preiskave, vključno s pregledi in inšpekcijami na kraju samem, švicarskih subjektov, ki so pogodbene stranke ustreznega sporazuma o financiranju, ali tretjih oseb, ki so švicarski subjekti, ki izvajajo sporazum o financiranju na podlagi pogodbe, in sicer v skladu z zadevnim sporazumom o financiranju in drugo veljavno pogodbo ter v obsegu, določenem v njiju. Evropska komisija in urad OLAF pri izvajanju svojih nalog na ozemlju Švicarske konfederacije delujeta v skladu s švicarsko zakonodajo.

Preglede in revizije lahko izvajajo uslužbenci Unije, zlasti uslužbenci Evropske komisije in Evropskega računskega sodišča, ali druge osebe, ki jih pooblasti Evropska komisija. Evropska komisija ali druge osebe, ki jih pooblasti Evropska komisija, pri izvajanju svojih nalog na ozemlju Švicarske konfederacije delujejo na način, ki je skladen s švicarsko zakonodajo.

Švicarski organi v skladu z veljavnimi instrumenti mednarodnega sodelovanja sodelujejo z organi Unije ali držav članic, pristojnimi za preiskovanje in pregon kaznivih dejanj, ki škodijo finančnim interesom Unije, vključno z vložitvijo obtožnice zoper domnevne storilce in sotorilce navedenih kaznivih dejanj. Zahteve, predložene v skladu z veljavnimi instrumenti mednarodnega sodelovanja, lahko po potrebi vključujejo zahteve EJT v zvezi s preiskavami ali pregonom. To omogoča sodelovanje z EJT, kot je določeno v Direktivi (EU) 2017/1371 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. julija 2017 o boju proti goljufijam, ki škodijo finančnim interesom Unije, z uporabo kazenskega prava.

Poleg tega Sporazum določa učinkovit mehanizem za zagotavljanje izvrševanja sklepov Komisije na ozemlju Švicarske konfederacije.

5. DRUGE OPOMBE

Metoda za izračun finančnega prispevka Švicarske konfederacije v programih Unije je opredeljena v členu 7 Sporazuma o finančnih pogojih in v Prilogi I o določbah o finančnem izvajanju k Sporazumu. Z odstopanjem od člena 7(7) Sporazuma razdelitveni ključ za prispevke, ki se izjemoma uporablja v letih 2025, 2026 in 2027 za izračun operativnega prispevka za sodelovanje v programu Euratom, znaša 95,4 % razdelitvenega ključa za prispevke, opredeljenega v členu 7(6) Sporazuma (člen 10(3) Protokola I in člen 5(2) Protokola II).